

CHỢ CHỒM HỒM, BUỔI GIAO THỜI

» Tác giả: **Phạm Hồng Ân**

Trước đây, chợ chòm hôm chỉ là một khoảnh đất nhỏ xíu trước cửa giáo đường. Nơi cua queo của hương lộ mới đắp, còn lục cục đất mới, sinh bùn và gốc rạ. Đầu tiên, con heo nái của mục sư Nhót chết dịch. Tiếc của, mục sư đành phải xẻo thịt nó, gánh đi bán dạo. Lợi dụng chúa nhật, các con chiên ngoan đạo tập nập vào ra giáo đường. Mục sư lợi dụng nơi cua queo của hương lộ mới mở - chỗ giao lưu độc nhất của các ấp. Cái gánh thịt heo bày ra, lớn tiếng mời mọc, mồm mép than vãn - thế là chẳng mấy chốc - cả con heo đã hết sạch.

Chị ba Lạng Quạng thấy vậy, liền đôn tre che một cái chòi. Buổi sáng, chị bán bánh mì thịt, rau cải, bột ngọt, tiêu, ớt... Buổi trưa, chị cân cá ở Mỹ Tho về bán. Những con cá linh bản, mùa nước đỏ, trắng phau và nung núc mỡ. Thiên hạ thấy rẻ lại ngon, nhào vô giành giựt chí chèo. Một tuần lễ sau, có lẽ, người ta nghĩ đây là một cơ ngơi chắc chắn thương mãi được. Họ liền đổ xô ra buôn bán đầy đường, giựt giành từng tấc đất, che kín mítù cổng giáo đường. Đủ các mặt hàng bày ra. Từ gà vịt đến vải vóc, gạo nếp... Thậm chí có cả kim may, thun luôn quần, dao cạo, đá lửa..v.v...

Sáng 30 tết, cậu năm Nhậ ở ấp trong sửa soạn một bộ quần áo chỉnh tề đi chợ chòm hôm. Cậu năm vừa đúng tuổi lục tuần, lại thừa tiền dư của, nên rất thích hào hoa phóng đãng. Lúc đầu, nghe tên năm Nhậ, người ta tưởng cậu thuộc giới lưu linh, sáng xin chiều say, lai rai không nghĩ. Thực ra, cậu năm Nhậ chưa hề nhấp thử một ngụm bia hơi, chớ đừng nói chi đến rượu đế. Cậu chúa ghét những ai say sưa lảm nhảm, những ai mượn rượu làm nư - quây, quàng...đủ kiểu. Cậu năm Nhậ không nhậu rượu, nhưng cậu nhậu cái khác. Cậu nhậu đàn bà góa, nhậu con gái lỡ thời. Quá khứ của cậu là một quá khứ sôi nổi, đầy tình ái lắm cẩm. Vì sôi nổi, cậu đã đoạn tuyệt và cách ly con vợ già từ lâu. Một mình ra cất cái "chuồng cu" bên đường, sống trọn vẹn với những khát khao điên cuồng.. Cái "chuồng cu" thực ra chỉ là một cái chòi có gác. Trên gác, cậu bày biện như một phòng ngủ đã

chiến, có rèm che, có nệm trắng và đôi gối thêu hình loan phượng.. Nơi đó, cậu đã "già nhân ngãi, non vợ chồng" với những đứa con gái lỡ thời, sau khi nhét vào tay họ những citizen, cà rá, tiền bạc...

Cậu năm Nhậu còn có biệt tài tự may lấy quần áo để mặc. Cậu thường chê các tiệm may bây giờ không hợp thời trang, chưa đúng "mốt", chỉ cóp đi cóp lại những kiểu cổ, lỗi thời. Cậu phải đứng ra may lấy cho hợp "gu", kể cả việc vẽ kiêu, cắt, thêu rô dê và vắt sổ.. Quần áo cậu may có hình thức rất kỳ quặc. Cậu thêu rô dê và viền chim cò đủ màu trên khắp các bầu áo, nắp túi, nẹp dọc, nẹp ngang...lung tung - y như trang phục của các cô bóng lên đồng. Đặc biệt, mỗi bên nách áo, cậu đều khoét một lỗ tròn thêu đỏ thêu xanh. Theo cậu, đó là lỗ chống nực, dùng vào mùa hè, để không khí bên ngoài thông vào, điều hòa cơ thể.

Gần tết, cậu năm Nhậu nghe đồn chợ chồm hổm bỗng dung "sung" mấy ngày nay. Nhất là đám buôn bán, đa số toàn đàn bà con gái. Sáng này, sẵn cái áo mới may hôm qua, đêm rồi cậu đã thức tới khuya để kết lông trầu trên bầu áo, và thêu hai con chim cu trên miệng túi áo. Hai con chim cu, cậu để cho nó quay mỏ vào nhau, như có vẻ mớm mồi cho nhau, như có vẻ hôn hít lẫn nhau, chúng tỏ nó đang nuôi dưỡng với nhau một thứ tình riêng của loài vật. Cái áo mới này thuộc áo chống lạnh, dùng cho mùa đông sắp tới. Với lại, nhà vừa hết cám, không tranh thủ kịp, bày heo nái lũ khũ của cậu sẽ biểu tình, sẽ la hét ầm ĩ, không ai chịu nổi.

Cậu năm vừa đến đầu chợ chồm hổm thì gặp Tám thuốc tây đang ngồi chồm hổm trước gánh bánh canh cua đồng. Hắn vừa thổi phù phù, vừa húp lia lịa. Cậu năm đưa bàn tay lên, chào một cách lịch sự, rồi chống nạnh ngó gian hàng thuốc tây của anh Tám. Nói gian hàng cho nó "xôm", thực ra đó chỉ là một tấm nylon, trải tạm xuống đất, phía trên bày những lọ thuốc tây nội-ngoại đủ thứ. Thấy cậu năm, Anh Tám lật đật trở về chỗ ngồi của mình, quảng cáo một hơi :

- Nhức đầu, sổ mũi, liệt dương, điều hòa kinh nguyệt..vừa rẻ vừa hay. Dạ, cậu cần chi?

- Có thuốc dưỡng heo không?

Tám thuốc tây hất tai lên, cho sát vào cậu năm một chút, nheo mắt hỏi :

- Dưỡng thai hay dưỡng...gì cậu?

- Dưỡng heo chứ dưỡng thai mần chi? Thời buổi này ai mà dưỡng thai, xưa

quá rồi.

- Dạ, cậu dặn thì lần sau tôi lấy cho. Dạ, ba bốn ngày sau cậu đến, được không cậu?

Cậu năm gặt đầu, rồi ngó tới ngó lui khu chợ chồm hỏm. Từ trên xuống dưới - đều trên. Ai ai cũng có tấm nylon trải tạm xuống đất. Hàng hóa lĩnh lĩnh phía trên, tạm tạm - coi cũng đẹp mắt. Cậu năm chột mím cười với ý nghĩ của cậu. Đúng là chợ chồm hỏm. Người bán cũng chồm hỏm bán. Người mua cũng chồm hỏm mua. Trông tiểu lâm hết sức. Cậu liếc mắt ngó mụ Tư Nhót. Mụ gầy như một que tăm, gió bay hồng chùng dăm ngã. Tuy vậy, mụ cũng có chút nhan sắc đó chứ ! Cái đồng thịt heo to tướng, bày nhầy nhầy mỡ - so với tấm thân "liều yếu" của mụ tư, sao nó tương phản nhau một cách kỳ cục. Cậu năm Nhậ thầm trách mụ tư chọn nghề thịt heo chỉ cho mệt, phải thôi về cái "chuồng cu" của cậu hợp tác nuôi heo nái, tối lửa tắt đèn có nhau, thiệt sướng biết bao! Cậu năm chặc chặc lưỡi, như tiếc tiếc một điều gì. Một điều gì thật gần lắm mà cũng thật xa lắm. Ví như cái áo mới của cậu năm chưa thêu rô-đê, chưa viền ren mỗông, chưa khoét lỗ nách. Ví như hai con chim cu của cậu năm chưa quay mỏ vào nhau, chưa cảm thông được nỗi niềm riêng đơn độc.

Tám thuốc tây vừa húp xong tô bánh canh cua đồng, vội đưa tay quẹt mép, rồi chửi thề vài cái :

- Đù má, sáng giờ ngồi đồng. Lại thêm gặp cái thằng cha năm Nhậ, sùng ghê!

Trúc Sơn ngồi bên bán hòng đèn, tim đèn, kim chỉ vá may...liền cười khi khi; sau khi vắn một điệu Xuân Lộc, nhẹ nhõm phà lên không trung những vòng khói chữ o trắng đục. Trúc Sơn là một thiếu niên vừa trưởng thành, đòn ca có hạng. Ngón đòn vọng cỏ của y mùi tận mạng. Nhiều cô lẽ thời phải đứt ruột, cúi mặt khóc thầm, trách cho tình duyên của mình sao quá nảo nuốt như tiếng đàn thê thảm đó. Nhờ biệt tài này, ai ai cũng biết danh, nên Trúc Sơn bán đắt khách hơn mọi người. Lợi dụng ưu điểm đấy, Trúc Sơn mặc tình "chặt" đẹp, mặc tình thao túng chợ chồm hỏm. Y đã từng lếu láo với khách hàng :

- Ở đây Trúc Sơn bán : tình nghĩa là "chín" (y nhấn mạnh chữ "chín"), nhưng tiền bạc sẽ là mười.

Bộ quần áo mới đón xuân của cậu năm Nhậ làm chợ chồm hỏm chột nhón nháo hẳn lên. Người ta đều đồng loạt lơ mắt ngó cậu năm một cách

kỳ cục. Mấy mẹ đàn bà thì lớn tiếng bàn tán, khen chê đủ cỡ. Mấy đứa con gái cúi mặt xàm xì, má đỏ au như mận chín. Cậu năm đi đến đâu, mọi người đều mời mọc đến đấy. Cậu chỉ xã giao bằng cách dơ tay chào, miệng cười tòn tèn. Đi giáp chợ, cậu vẫn chưa tìm ra chỗ bán cám heo ăn. Quái lạ, mặt hàng này phổ biến phổ thông, vậy mà chưa có người nào biết để kinh doanh? Không lẽ, cậu năm lại ra cái "gian hàng" bán cám. Không lẽ, cậu năm ra chồm hồm với những mẹ lỗ thời, để cho bày heo nái của cậu buổi sáng đói meo, thét la inh ỏi. Cậu năm rề lại mẹ tư Nhót đang cầm miếng mỡ heo lảng lẩy khứa ngang.

Cái nụ cười tủm tỉm của mẹ tư sao nó giống nụ cười cố nhân của cậu năm quá đỗi. Chỉ khác một điều, nụ cười mẹ tư hơi móm một chút, hàm răng mẹ tư hơi bợn vàng một chút, và có những cái răng sâu đen xì nằm cùn mẩn một cách hơi vô duyên trên hàm của mẹ. Thây kệ, mẹ tư vẫn là mộng tưởng đang thực hiện của cậu. Nó làm cậu khát khao, bức rức cả tháng nay, không đêm nào cậu dễ giấc ngủ cho được.

- Chị tư này, sao chị không mua cám về bán? Lúc này người ta nuôi heo ghê lắm! Tha hồ lụm bạc.

- Để tôi nói với con Dì ngày mai ra bán anh ạ! Cha, hôm nay anh diện quần áo bảnh quá ta!

- Tôi may lấy chị ạ! Mấy cha thợ may bây giờ dở quá, không biết một mung gì cả. Áo này là áo mùa đông, mặc ấm. Coi vậy chứ gió bắc thổi về cũng lạnh lẽo lắm!

- Anh lúc nào cũng lạnh lẽo, bộ hồi xuân chắc?

Cậu năm đỏ mặt ấp úng. Cậu giật mình với chữ "hồi xuân" của mẹ tư Nhót. Phải rồi. Ai không tránh khỏi giai đoạn hồi xuân của cuộc đời. Cậu cóc sợ. Cậu hồi xuân chớ có ăn cắp ăn trộm người ta mà mắc cỡ. Tình yêu nào cũng có một thời của nó. Thời cậu cũng vậy, tình yêu phải đến, đúng ngay cái tuổi sắp lụm khụm này.

Cậu năm nghĩ thế, nhưng trong bụng cũng thâm thèn thẹn, nên cậu mua bừa một ký thịt của mẹ tư Nhót, rồi ngoe ngoáy bỏ đi một nước. Mẹ tư liếc theo cậu, miệng cười tủm tỉm. Cậu năm bước vội về nhà, để lại đằng sau những tiếng mời mọc vang rân của những mẹ buôn bán. Tuy vậy, cậu không thể nào quên cái liếc mắt đưa tình và nụ cười sôi bồng của mẹ tư. Nó như một khối đá, một bầu tâm sự, nặng ầm ạch trong lòng.

Năm mới, chợ chồm hôm lại có thêm những tay kinh doanh "cỡ nhỏ", như: con Dì bán cá, chị Thảo bán vải ...v...v...Cậu năm Nhậu vẫn mỗi ngày mỗi kiểu áo mới, mặc ra chợ chồm hôm mua cá đều đều. Con Dì - con gái mù tư Nhót, bán cá đất như tôm tươi, mặc dầu cá của nó đắng nghét và lờ lợ như mật cưa. Đồng thời, thịt heo của mù tư Nhót, mỗi ngày, cậu năm đều mua dùm vài ký xã giao, nhen nhúm cho một cuộc tình. Thời gian này, để cho việc buôn bán được trôi chảy, mù tư cũng hồng hồng đôi má, giả bộ làm lơ cho cậu năm cầm nhăm tay, thay vì cầm vào gói thịt. Trúc Sơn cũng được dịp bán xà bông thơm lia lịa. Cậu năm muốn thân thể và quần áo mới của cậu luôn được thơm tho, sạch sẽ - nên đã hào phóng mua cả mấy chục cục xà bông một lúc. Chị ba Lặng Quạng cũng có cơ hội bán dầu thơm, thứ dầu thơm ba số năm Chợ Lớn, nó vừa rẻ vừa có mùi y hệt như Tabu hồi trước. Mù tư Nhót quanh năm với mùi thịt heo thum thum, với mùi hôi nách nồng nặc như mùi hành lá, cũng cần có chút thơm khử đi, khi cậu năm đến thỏ thẻ đôi điều. Con Dì giống mẹ. Mẹ sao con vậy. Cũng tập xúc dầu thơm, lảng lơ đôi chút với khách hàng.

Từ lúc bán vải, chị Thảo chả bán được thước vải nào thuộc loại đắt tiền. Ba bộ đồ Si đã chị mua rẻ ở Chợ Lớn, về chịu khó ngâm xà bông cho sạch lại, rồi lấy bàn ủi là qua cho phẳng nếp, xong đem ra chợ chồm hôm quảng cáo đồ mới giá bình dân, thiên hạ tin như điều đổ. Con Dì mua bộ "xoa" có viền kim tuyến và cái xilíp màu hường. Mù tư Nhót mua áo ka tê sọc đỏ. Trúc Sơn mua quần "din". Chị ba Lặng Quạng mua nịt vú. Cậu năm Nhậu mua vải canada....Chị Thảo tha hồ đếm tiền, tha hồ đẩy đưa, ngọt lịm như kẹo dừa Bến Tre. Chỉ có Tám Thuốc Tây không thèm mua của chị. Chị tun túc trong bụng, bữa chợ nào cũng liếc mắt sang Tám Thuốc Tây. Cái thằng cha này thiệt thấy ghét, mà...sao cũng thấy thương...thương.

Tám thuốc tây càng lúc cũng càng tiêu thụ được thuốc. Cậu năm Nhậu đăng ký thuốc bổ heo đều đặn. Mù tư Nhót gánh thịt trặc vai, mua thuốc dưỡng gân. Chị ba Lặng Quạng dầm mưa đón đò lấy bánh mì, trứng nước ớn lạnh, mua thuốc cảm mạo. Con Dì hành kinh thất thường, mua điều hòa kinh nguyệt. Trúc Sơn đái nhiều ban đêm, mua thuốc trị suy thận. Chị Thảo nổi lông ben, mua bánh xe lăn tử. Nhưng lúc đó, Tám Thuốc Tây vênh vênh cái mặt, ra vẻ đắc chí: " Thấy chưa, tụi bây cũng phải cần đến tao"...

Chợ chồm hôm diễn tiến được vài tháng, thì một hôm có vài chuyện chợ xảy ra. Con Dì càng ngày cái bụng càng bự như trống châu. Nó đã lỡ ăn ở với ai, chẳng ai biết được? Có người nghi cho những tên đực rựa ở chợ chồm hôm như: Trúc Sơn, Tám Thuốc Tây...Có người đã nghi cho cậu năm Nhậu, đêm hôm tối om, lộn mồi tơ lòng...thòng.Con Dì mang thai, mấy mù tới lui chợ chồm hôm liền gợi ý: phải ra "gian hàng" bán than.

Đây là "gian hàng" cần thiết cho thai phụ, nhất là ở chỗ xa phố cách phường này.

Chuyện thứ hai: chị Thèo bỗng dưng mất khúc vải "xoa" đắt tiền, lúc có nhiều khách đến lựa hàng. Chị Thèo lại ngồi kề Tám Thuốc Tây. Như vậy, người ta nghi Tám Thuốc Tây biết đầu mối câu chuyện. Tám Thuốc Tây chối bai bãi. Hắn nói hắn chỉ có đôi mắt, không thể nào trông thấu được nhiều đôi mắt. Chị Thèo tấm tức về rắc muối vào lò lửa đốt "phong long", rồi bỏ qua vụ đó. Nào ngờ sáng sau, mụ bảy câu-thời-lời ở xóm trên cứ đi vòng qua vòng lại chỗ Tám Thuốc Tây bán, vừa dậm chân lạch bạch, vừa chửi thề ồm tỏi:

- Đù má, cái quân nào dám nói bà ăn cắp khúc vải "xoa" của con Thèo đâu? Vỗ ngực xưng tên thử một tiếng coi? Bà quánh thấy mẹ!

Mụ bảy câu-thời-lời có tiếng "chăn ăn trần quán" ở khu chợ chồm hồm này. Mụ vừa chồm chia, vừa dữ dằn, vừa thiếu nợ dai như đĩa đói. Khi muốn vay mượn ai, mụ mềm mỏng, ngọt xớt như đường phèn. Đến chừng gây gổ ai, mụ hung dữ, tục tằn...cho đến lúc người ta phải xuống nước năn nỉ - mụ mới bỏ qua.

Bữa nay mụ lượn quanh Tám Thuốc Tây và dậm chân chửi bới lớn tiếng. Điều này, có nghĩa, mụ đã chọn Tám Thuốc Tây là đối tượng. Coi chừng! Quả vậy,, sau một lúc phóng thanh gần khàn cả tiếng, mụ oai vệ tiến đến chộp ngực Tám Thuốc Tây:

- Đù má, hôm qua mày nói ai lấy khúc "xoa" của con Thèo? Mày dám nói lại lần nữa không? Thử mê gái...rồi sinh tật nói bậy.

Tám Thuốc Tây run như tên ghien sì ke vô ý té xuống nước. Hắn nhỏ nhẹ, năn nỉ mụ bảy, mặc dù hắn chẳng đời nào phát ra một chữ với chị Thèo, chớ đừng nói chi đến vụ tình ái lằng nhằng hoặc trở mồm vào việc kẻ khác. Mụ bảy được nước, làm tới. Mụ tru tréo. Mụ xấn áo xấn quần, thượng tay hạ chân, muốn tấn công Tám Thuốc Tây. Bà con chợ chồm hồm phải bu lại can gián. Người ta ôm mụ bảy lại, vuốt ve, rồi phân trần khúc nôi cho mụ bảy rõ có sự. Lúc đó, mụ bảy mới nguôi giận, cứng cứng quay bước về nhà.

Chợ chồm hồm được sinh ra và diễn tiến như thế...trong thời kỳ đổi mới của chế độ cộng sản. Người ta cầu mong nó sẽ "sung"...để trong tương lai không còn cảnh ăn đói, chết đói, chết nghèo...Lúc đó, người ta sẽ không thể nào quên được, những nhân vật "kỳ cục", đã có công khai sinh ra nó.

***PHẠM HỒNG ÂN**

(Tháng 11-năm 2003)